

mel i sucre

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Agost 1989, núm. 110

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU

- Notícies locals.
- Ajuntament, per Joan Sastre i Gracià Sánchez.
- L'Ull de Vidre.
- En Macià Manera, per Gracià Sánchez i Andreu Bauçà.
- La seguretat de l'Estat, per Mateu Sastre.
- La dictadura castellanista, per Andreu Bauçà.
- Toponímia santjoanera: Es Mitjà Pla, per Francesc Canuto.
- Propietat i vinya a Sant Joan a la segona meitat del segle XIX, per Maria Antonia Ferrer i Arnau Company.
- Melisucresport, per E.C.
- Personalíssim, pel Psico-gabinet Delirium Tremens.
- Mel i sucre, dolcet, dolcet, per Joan Bauçà.
- Altre cop premiats, per Gracià Sánchez.
- Quatre rates i un moix, per Maria Teresa Munar i Joana Karmany.
- Encreuat, per Joan Sastre.
- Agenda.

MEL I SUCRE - Agost, núm. 110
Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a
Sant Joan

LOCAL SOCIAL: Casa de Cultura, carrer de
Bellavista, 13.

CONSELL DE REDACCIÓ: Guillem Florit,
Joan Font, Mateu Sastre, Miquel Company,
Gracià Sánchez, Andreu Bauçà, Joan Sastre,
Joan Morey, Joan Moratinos, Arnau Company,
Cosme J. Nigorra.

Tirada actual: 500 exemplars.

Els articles originals s'han d'entregar abans de
dia 18 del mes en curs.

NOTA: S'adverteix als possibles lectors de
MEL I SUCRE que aquesta revista, amb els
seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat
dels esperits no acostumats.

Dipòsit legal: 49.1983

COBERTA: Fotografia d'Antoni Sastre.
CONTRACOBERTA: L'entrada de
l'Ajuntament tal com era.

Imprès a: Informacions Llevant, S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28 Manacor.

NOTÍCIES LOCALS

- A principis del mes de juliol, un destacament de l'exèrcit de terra espanyol va fer una estada a Sant Joan. Segons indicis, el seu objectiu era confeccionar un mapa dels camins de la vila, que deu ser un enclavament estratègic de primer ordre.

- Ha començat un nou torneig de billar americà al Tres Dos. Hi ha un grup de santjoaners devots d'aquesta disciplina, que ben segur que faran un bon paper.

- Continua amb èxit de participació i de públic el clàssic torneig de futbolet d'abans de les festes. Els encontres tenen lloc els dimarts i els divendres. Ja comença a haver-hi candidats, tant

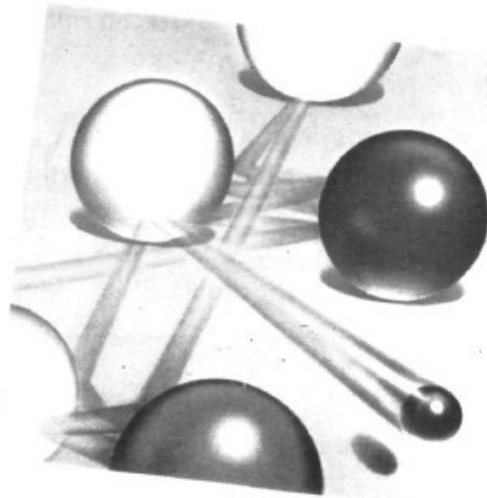
per al capdavant com per al capdarrere. Ja han sorgit les primeres lesions. A l'hora de tancar edició ja tenem comptabilitzades cinc baixes per aquest motiu.

- Vint-i-quatre al·lots de la vila participen al curs de natació organitzat per la Mancomunitat del Pla. Les pràctiques es fan a la piscina municipal de Petra tres vegades per setmana. Tothom aprofita qualsevol oportunitat per alliberar-se de la calorada de l'estiu.

- A final de juliol i durant el mes d'agost es disputen les partides del torneig de ping-pong, organitzat pels quintos del 69. En parlar que s'acosten les festes, els tornejos es multipliquen.

- Han començat les esperades obres d'adecentament del barri del camp. Hi ha màquines pertot i un caramullarro de grava davant el que era el Parc Infantil. Pareix que hi ha l'atenció que estiguin acabades abans de les festes.

- Els grups excursionistes de Sant Joan, formats majoritàriament per socis de l'Obra Cultural, no tenen aturall. Els covers fan torrents i excursions a peu inacabables. D'altres pujaren al Monestir de Lluc, partint del poble (arribaren amb un estat penós i lamentable).

- Un altre mes hem de parlar d'accidents: d'una banda, en Guillem Bauçà, Papa, sofrí un accident automobilístic que li afectà les vertebres cervicals que l'obligaren a dur un collarí. D'altra banda, en Josep Bauçà, del Saig, arran d'una complicada maniobra en plena muntanya es va fer un esguinç de turmell. Pocs dies després es va fote el peu bo davallant l'escala de ca seva. Les desgràcies mai vénen totes soles.

- La campanya de l'Ajuntament per impedir la comercialització d'esprais amb CFC, que destrueixen la capa d'ozó, comença a donar resultats. A can Bufalí es venen esprais que no contenen aquest producte tan nociu per a l'atmosfera terrestre.

- El darrer dissabte del mes de juliol, els quintos organitzaren la seva tradicional berbena. No hi faltà marxa, esperit, sensualitat (o ganes). Es va produir el debut d'una jove promesa local del roc que entusiasma els assistents.

- Diversos establiments canvien de titular. El cafè de ca na Mates l'ha llogat na Magdalena Morlà, Mola. La botiga l'amo Andreu Galmés, s'Aucellet, serà traspasada a la família d'en Miquel Jaume, Gorreta.

- L'Ajuntament engrandeix el seu patrimoni. El propietari del terrenys on hi ha la Creu d'en Revull, devora la cooperativa, n'ha fet donació al Municipi.

- S'han començat a instal·lar les noves plaques amb els noms dels carrers. La imatge dels carrers millorarà sensiblement.

- La gent de la tercera edat continua amb els saraus. Aquesta vegada li pegaren a la sala de festes «Es Fogueró» d'Alcúdia, inaugurat recentment.

- Una sèrie de santjoaners han perdut la feina, i altres una part dels seus doblers, per culpa de la fallida de la companyia aèria Hispània.

- Ja es comença a perfilar el programa de les festes patronals. Pareix que s'assemblarà molt al de l'any passat. Enguany, els focs s'hauran de contemplar de lluny, si s'aplica la nova normativa de seguretat del ministeri de l'interior.

- L'ànsia de noves emocions escampa santjoaners per tot el continent. Uns prenen cap a l'Europa profunda i altres volen aprofundir Europa. No sabem quants tornaran i quants quedaran.

- Organitzat per l'Associació de la Tercera Edat, en poc temps començarà un torneig de truc, del qual donarem més notícies en el proper número.

- Coincidint amb l'inici del primer partit de futbolet del vespre del primer d'agost, hi hagué un accident de circulació sense conseqüències al creuer dels carrers Bellavista i Consistori.

AJUNTAMENT

Resum de la Sessió Ordinària celebrada el 28/07/89

La sessió va començar puntualment a les vuit i mitja del capvespre, no varen assistir Arnau Gayà Mayol i Arnau Company Bauzà.

1.- Aprovació, si pertoca, de l'esborrall de l'acta de la sessió anterior.- Com que no hi va haver cap objecció per part dels assistents, va ser aprovada per unanimitat.

2.- Resolucions de l'alcaldia.- Complint la normativa de la Llei de Règim Local, secretaria va informar de totes les resolucions i decrets d'alcaldia dictats pel batle desde la darrera sessió ordinària. Cal destacar el nomenament com a Auxiliar de la Policia Municipal de Benigne Company Pérez, concessió de llicències d'obres i autorització de diverses partides de despeses. Els assistents es donaren per assabentats.

3.- Petició d'inclusió del Projecte de Vestuaris al Pla Territorial d'Equipaments Esportius per 1989.- Es tracta del projecte de construcció dels vestuaris devora la Plaça de la pista poliesportiva (als soterranis de l'edifici de la residència pels vells). La proposta de la Comissió era 2/3 del pressupost a càrrec del C.I.M. i 1/3 a l'Ajuntament.

4.- Recepció definitiva del Vial Joan Mas.- El batle va informar que s'havien arreglat les deficiències que hi havia, i, per unanimitat, es va acceptar la recepció de l'obra.

5.- Ratificació de la resposta del C.I.M. que interessen a l'ajuntament les obres d'abastiment d'aigua potable al poble.- Sobre la redacció del projecte per aquesta obra ja hi ha una petició feta, i de moment el C.I.M. no ha donat cap resposta. Es va acordar refer aquesta petició, perquè és intenció del consistori que el projecte es realitzi durant la present legislatura.

6.- Aprovació de l'inventari de Patrimoni Municipal.- La relació d'aquest inventari no va ser llegida degut a la seva gran extensió, però era la mateixa valoració que la ja aprovada anteriorment al Compte del Patrimoni aprovat al Ple anterior. El batle va informar que la suma total del Patrimoni Municipal puja 52.431.680 ptes. Joan Matas va demanar si dins aquest Patrimoni hi era inclosa la cisterna de Consolació. L'assessor jurídic va respondre afirmativament, i també va informar que està valorada simbòlicament amb 500 ptes.

7.- Petició de subvencions per entitats locals (Penya Motorista, Centre Cultural i Grup Aires de Pagesia).- Les peticions foren atorgades per unanimitat per les següents quantitats:

- Penya Motorista: 12.000 ptes per la Festa de Sant Cristòfol.

- Centre Cultural: 100.000 ptes per despeses del Torneig de futbol. Aquestes 100.000 ptes. provenen d'una subvenció arribada a l'ajuntament des de la Conselleria de Cultura de la C.A. arribades per aquest menester.

- Aires de Pagesia: Aquest grup havia sol·licitat 200.000 ptes per la gravació d'un disc de música popular, i el consistori va acordar concedir-li 100.000 ptes.

8.- Festes Patronals.- El batle va informar que les festes es celebraran els dies 25, 26, 27, 28 i 29 d'agost, i va avançar que el programa d'actes seria molt similar al de l'any passat. També va informar que la Comissió de Festes s'ha reunit amb totes les entitats locals del poble, per tal de poder elaborar conjuntament el programa. Les previsions de despeses de les festes s'acosten a un 1.700.000 ptes.

9.- Renúncia de Joan Sastre del seu càrrec de regidor. Joan Sastre va presentar la dimissió al batle, per escrit, el 21/06/89, i ara, segons la llei electoral, es fa saber al consistori, i es remet la documentació a la Junta Electoral Central, perquè faci les gestions oportunes per donar les credencials de regidor al núm. 2 de la llista, Miquel Company Florit. El batle va agrair públicament, en nom propi i del Consistori, a Joan Sastre la tasca realitzada durant aquests anys que ha estat al front de la regidoria de Cultura.

10.- Precs i preguntes.- Hi va haver les següents intervencions:

Del sr. Batle

A) Donant unes informacions sobre el possible Pla de Reguiu d'unes 400 Hs. dins el terme del nostre poble. Va dir que aquest pla es durà o terme (o s'intentarà dur-lo) només si el poble troba que és convenient pel municipi.

B) S'ha concedit a l'Ajuntament una subvenció d'unes 540.000 ptes per dotar la Policia Municipal Local dels aparells ràdio-emissors.

C) La Conselleria d'Esports ha concedit una subvenció d'unes 800.000 ptes per la construcció dels vestuaris de la Plaça gran.

D) La subvenció sol·licitada per arreglar l'arxiu municipal ha estat denegada per part del Govern Central de Madrid, de manera que enguany encara no serà possible posar-hi remei.

Joan Matas Gayà va demanar sobre unes deficiències en la recollida de fems, pareix ser que els femeters deixaren uns quants carrers fora recollir. El batle va dir que l'empresa havia estat amonestada, i que es procurarà que no torni passar.

Juan Matas Antich va proposar que es faci un inventari (a ser possible valorat) de les existències de llibres de la biblioteca municipal.

Gabriel Mora va fer unes consideracions tècniques sobre la sortida d'aigua del barri del camp, a devora el Pou de Son Santos. Hi va haver una petita discussió entre el sr. Mora, el regidor d'obres i el batle, i cada un es va quedar amb la seva idea.

I, una vegada acabats els punts de l'ordre del dia, es va aixecar la sessió.

Joan Sastre i Gracià Sánchez.

L'ULL DE VIDRE

L'estat de conservació dels edificis municipals és més que ruïnós. Les persones de fora poble que llegeixen el MEL I SUCRE i no han vingut mai per la vila, creuran, en veure les fotografies, que Sant Joan és un poble fantasma, com els que hi ha perduts als Pirineus o a l'ampla Castella.

Mentrestant, els qui haurien de dedicar part del seu temps per veure la manera de conservar el patrimoni que ja té l'Ajuntament es dediquen a fer tot el contrari. Només cerquen la manera d'ampliar-ho: fases infinites de l'edifici de la tercera edat, remodelacions eternes de la Casa Consistorial, cases de Cultura que ja tenen crulls, carrers nous prop del Revellar que no es sap a qui beneficien, etc... És la història, mai explicada, de sempre.

EN MACIÀ MANERA

El dissabte 22 de juliol ens vàrem aixecar amb una notícia a la premsa on es deia que un jove montuïrer, Macià Manera, havia estat detingut el divendres matí per les forces policials antiterroristes a l'obra on treballava (era picapedrer). El se'n dugueren i ningú sapigué a partir d'aquell moment a on i com es trobava.

De tots era sabut que aquest jove tenia idees radicals en política, era nacionalista, dels que en diríem durs. També ens assabentàrem que havia amagat material electrònic i uns cartutxos de goma dos, coses que foren descobertes per la policia. Se'l vinculà al moviment independentista Terra Lliure, com un dels seus membres a Mallorca, i se'l culpà, segons la premsa i la *vox populi*, dels atemptats al monument dels "cafdos" a Portocristo i a Hisenda a Palma sense tenir cap prova ni una de l'autoria d'aquests fets.

Pocs dies després, quan ja hagueren passat les setanta-dues hores d'incomunicació permeses per una llei anomenada d'Enjudiciament Criminal, article 520 bis de 25 de maig de 1988, un germà de l'empresonat el va poder visitar a la presó i tornà espantat del que havien fet amb el seu germà, ja que no pareixia el mateix ni físicament ni psíquicament. El germà de Macià va dir que, a aquest darrer, l'havien torturat brutalment, estava malferit, copejat per tot arreu, ulls blaus, senyals de cops i bufetades, i el pitjor era que psíquicament l'havien destrossat i humiliat.

No afirmam ni negam la culpabilitat de Macià, tan sols ens feim una sèrie de preguntes i plantejaments que creim que ens hauríem de fer tots.

- És just que hi hagi una llei que permeti la incomunicació d'una persona durant tantes hores sense que ningú sàpiga si l'individu és viu, mort o on és?

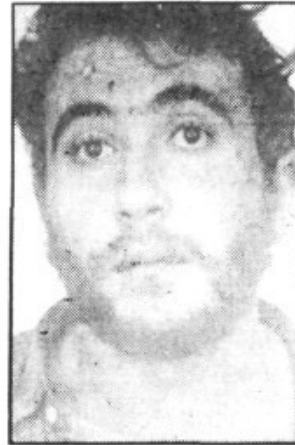
- Per què una persona pot ser brutalment torturada d'aquesta manera perquè confessi el que volen? I què hauria passat si aquest jove no hagués fet res?

- Què se n'ha fet, dels drets del detingut, dels drets humans, en aquests casos?

- Es mereix la incomunicació, la tortura i possiblement un grapat d'anys de presó el fet de tenir material per fer explosius? (Que és l'única cosa clara en ara).

- Per què s'actua d'aquesta manera amb els detinguts de tinença d'explosius? Hi ha altres subjeccions que han atemptat a un repetidor de televisió i no s'actua res i ara canpa pel carrer? És que la llei no s'aplica de la mateixa manera per a tothom?

- Per què la llei actua tan durament amb els indivi-

dues nacionalistes vinculats a moviments com Terra Lliure i que no han fet mal a ningú, i en casos de ganivetades, que tots en coneixem, actua tan dòcilment? És que ser nacionalista, tant si s'és radical com si no, és un agreujant? I, en aquest cas, que se n'ha fet de la llibertat de pensament i d'opinió garantida per la constitució i els drets humans?

- Per què els diaris de l'illa sempre ho expliquen tot (atemptat al repetidor de TV3, detenció de Macià Manera) donant la culpa només a uns? És que senyors com en Jaime Martorell no han comès un acte terrorista? O és que la Delegació d'Hisenda és un símbol de l'Estat i un repetidor de televisió no ho és? Per què aquestes distincions?

Nosaltres tenim clares les respostes a aquestes preguntes, i esperem que n'hi hagi d'altres que també les tinguin clares i, per tant, s'actui en conseqüència.

Macià Manera haurà de pagar els plats romputs, i segurament estarà una bona temporada a l'ombra. Només ens queden dues preguntes sense resposta:

- La presumpta falta comesa, pensant-ho fredament, requeria l'aplicació necessàriament d'aquest tipus de lleis? S'aplica a tothom per igual?

- Què passarà amb aquest jove montuïrer quan surti? No suposarà la destrucció de la seva vida i del seu futur? Quina serà la seva opinió de la justícia, de l'Estat i de les forces de seguretat?

Gracià Sànchez
Andreu Bauçà

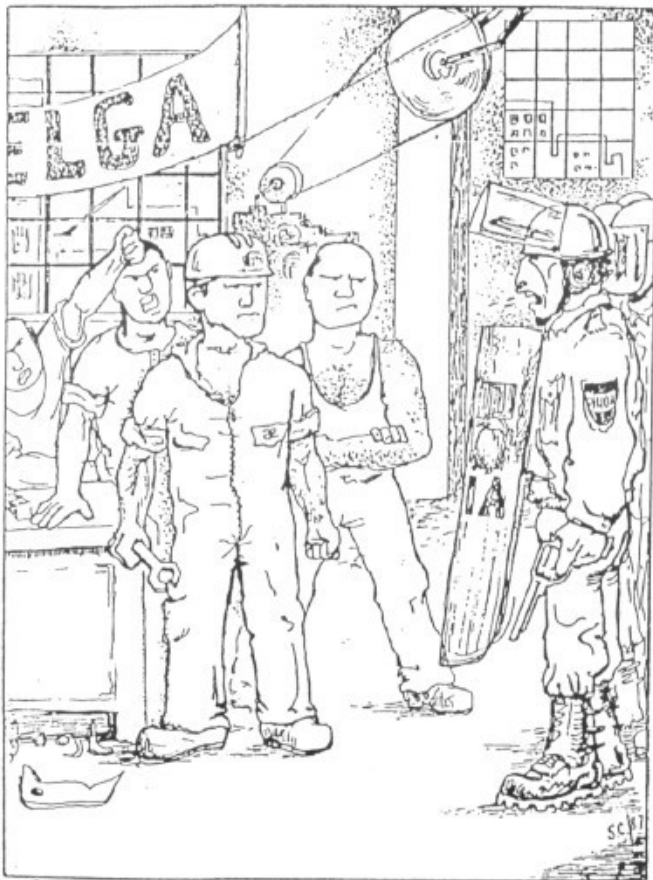
LA SEGURETAT DE L'ESTAT

Hi ha gent que es conforma amb el que té, amb el que li diuen i amb el que li demanen que faci. D'altres, no tan conformistes, no en tenen prou ni amb el que tenen, ni amb les explicacions que li donen, ni amb els deures que li exigeixen. Si sou dels primers girau pàgina sense remordiments.

Per a l'estat, per a qualsevol estat, terrorisme és tot allò que pot fer canviar d'una manera més o menys sobtada - violenta- l'ordre i la legislació vigents. Per a la gent del carrer, terrorisme també és abusar de les prerrogatives que, a l'estat i als seus cossos de seguretat, els concedeix la legislació vigent. És a dir, efectuar detencions arbitràries emparant-se en un suposat dret a defensar els principis morals i polítics vigents en un moment determinat i en un

estat concret (que poden no ser-ho en un altre estat o moment), prohibir o silenciar les manifestacions públiques que es puguin fer per capgirar l'ordre establert, donar cops d'alerta als caps visibles que qüestionen la constitució política actual, acusant-los de "terroristes", etc... De totes maneres, i cenyint-nos més a la realitat, el terme "abusar" no seria el més adient en aquest context, ja que l'estat el que realment fa és "fer-ne ús"; el terme "abusar" té unes connotacions morals que no tenen cabuda dins la concepció de l'estat.

I és que l'estat, els estats, des de sempre, s'han preocupat més per mantenir-se com a "estats" que per donar solucions als problemes reals que pateixen els pobles i la gent que els conforma. Perquè, no ho oblidem, la gent conforma

La policia lieme que vigilar per la paz y el orden ...

Dibuix aparegut a la revista canària «El Baile del Sol».

... y no puede estar en todos.

"pobles" (entitats socials i culturals), i no "estats" (entitats polítiques i administratives, sobretot), els quals poden ser formats per diferents pobles.

Aquesta preocupació de qualsevol estat per mantenir-se com a "estat", té una traducció directa en la creació dels "cossos de seguretat de l'estat", el mateix nom ja ho indica tot: uns òrgans especialitzats en la defensa de l'ordre establert, per tant, en la repressió de tot allò que pugui fer capgirar aquest ordre. Hores d'ara, ningú ja no creu que la policia va ser creada exclusivament per defensar els ciutadans honorables dels delinqüents. Ni tampoc creuran que l'exèrcit existeix, únicament, per defensar el "territori nacional" (= estatal) de possibles "agressions estrangeres" (= de fora de l'estat).

Tant la policia (les diverses policies) com l'exèrcit exerceixen una funció bàsica dins qualsevol estat: la preservació d'aquest, és a dir: "que no canviïn gaire les coses perquè així com ens ho tenim organitzat ja ens va bé; i els altres que es fotin i, sinó, ja ens encarregarem nosaltres de fotre'ls". El que passa és que els propagandistes de l'estat no ho diuen així, sinó d'una manera més adornada que, al cap i a la fi, no fa més que repetir les mateixes observacions i advertències que s'han dit sempre des de l'aparell de propaganda de qualsevol estat.

Els exemples d'aquest interès de l'estat per preservar l'ordre establert són atemporals i geogràfics, és a dir, no depenen ni del temps ni de l'espai on tenen lloc. Exemples n'hi ha d'actuals, de fa mil anys, d'Àsia i d'Amèrica del Sud. Això ens podria dur a concloure que no ens queda altre remei que fer cas de les observacions inicials d'aquest article: "conformar-nos amb el que tenim, amb el que ens

diuen i amb el que ens demanen". En aquest cas, giraria pàgina.

Es pot canviar aquest ordre establert (cosa que vol dir canviar de constitució vigent, de governants i fins i tot d'estat), de vegades, cal canviar-ho. Ara bé, per a això, cal, a part d'una praxis, una teoria capaç de subvertir l'ordre establert. Que una acció o una ideologia siguin il·lícites respecte de l'ordenament jurídic i constitucional d'un estat, no vol dir, en absolut, que siguin reprovables moralment, des d'un punt de vista humà. El que vol dir, ni més ni menys, és que els interessos de l'estat no van per aquest camí i que, fins i tot, aquesta acció o ideologia poden fer trontollar l'ordre preestablert per les classes dirigents de l'estat (i l'estament militar n'és una de les principals); per tant, s'ha d'eliminar aquesta ideologia o s'ha d'impedir que es pugui dur a terme aquesta acció. I la manera, actual i moderna a l'estat on ens ha tocat a sorts viure, és declarar-la "anticonstitucional" i enviar-hi els "cossos de seguretat de l'estat", aplicant-te la "lleï antiterrorista" i fent-te saber que amb l'estat no s'hi juga, a la manera que des de sempre ens han ensenyat que es fa als telefilms de la sèrie negra: "no saps en quin merder et podem ficar, jove, si no ens fas cas".

Parlar d'estats és, hores d'ara, bastant més perillós que fer-ho de l'Església o fer-ho per separat dels diferents òrgans que conformen l'estat. L'estat és intocable, omnipotent i omnipresent, tot ho veu i arriba a tot arreu. L'estat és, doncs, Hisenda i els Cossos de Seguretat de l'Estat.

M. Sastre

FOTOS SASTRE

Fotos de carnet al moment

Carrer de Bellavista, 44-b
Sant Joan

"SA BANCA"

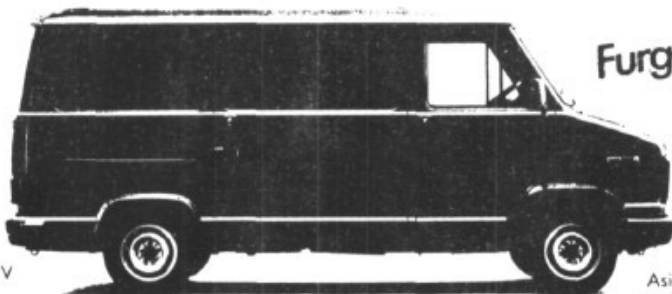
☉ Mestre Mas, 11
Tel. 52 60 66
SANT JOAN

BANCA MARCH

FIAT

AUTO VENTA MANACOR

Desde 1.850.240 (con IVA y transporte)

Furgón

El más moderno en transporte ligero viene fuerte. Con el Ducato 14 (1.400 kilos) y el Ducato Maxi (1.800 kilos) el trabajo no se hace pesado.

MOTORES ROBUSTOS

El Diesel de 2.500 c.c. y 70 CV lanza al Ducato a 125 Km/h.

El motor Turbo Diesel, único en el transporte ligero, con 2.450 c.c. y 90 CV, supera fácilmente los 135 Km/h.

Y algo muy importante: el consumo, 9,4 l. cada 100 Km. para el Maxi, tanto el Diesel como el Turbodiesel, y 8,7 y 8 l. cada 100 Km. para el Ducato 14 Diesel y el Turbodiesel, respectivamente.

LA COMODIDAD COMO PRINCIPIO

La funcionalidad de las puertas, los 9,8 m³ de capacidad totalmente

aprovechables, los sólo 59 cm de altura del piso de carga, etc., hacen que las maniobras de carga y descarga se hagan con total comodidad. Pero la comodidad también es para el conductor y los pasajeros.

Asientos anatómicos, dirección suave y precisa, potente climatización, gran

visibilidad, gran accesibilidad a los mandos... Así es el Fiat Ducato.

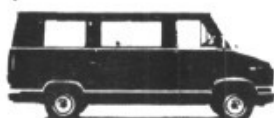
Una idea en la que ya su concepción se hizo pensando en la funcionalidad, la comodidad y la capacidad. Todo para que el trabajo no se le haga pesado o para disfrutar en su tiempo libre.

Pruebe un Fiat Ducato, no le pesará.

FIAT
TECNOLOGIA LIDER

Furgón. Para que el trabajo no se le haga pesado.

Combi: 6 ó 9 plazas, ideal para el transporte mixto de carga y pasajeros.

Panorama. Nueve plazas. Tan cómodo como un turismo de lujo.

Furgón Techo Elevado. Para cargas de altura.

Furgón Gran Volumen. El máximo en capacidad: 9,8 m³.

Cabina con chasis corto o largo.

Cabina doble.

Chasis motor. Para preparaciones especiales.

Ducato... es un FIAT

COCHES USADOS SEGUROS

COMPRA Y VENTA

Seat 131 2500 diesel.....	PM-AB
Renault 11 turbo.....	PM-AG
Opel corsa TR 1200 4 puert.....	PM-AL
Seat marbella GL 5 veloc.....	PM-AN
Citroen BX 1600 TRS.....	PM-Z
Rover Vitesse, equipado.....	PM-AC
Fiat Uno 70 S.....	PM-AG
Fiat Uno Fire 5 puertas.....	PM-AJ
Seat Panda 45.....	PM-U
Renault 7 TL.....	PM-T
Seat 132 2200 diesel impecable	
Ranault 4 TL.....	PM-V

OFERTAS DE LA SEMANA

Renault 4 TL PM-AS COMO NUEVO

Información y ventas: Fray Junípero
Serra, 40 Tel. 550161
Taller: CIDrach, 8 MANACOR

LA DICTADURA CASTELLANISTA

Cansat de veure escrits als diaris i de sentir-ne a parlar al carrer, sobre la dictadura catalanista, avui intentaré posar un poc de llum en tota aquesta «selva» plena d'unes clares i males intencions.

Els diaris de per aquí en lloc d'acomplir amb una de les seves tasques primordials, formar i informar, es dediquen, per activa i a vegades per passiva, al contrari.

Així, apareixen a les seves planes dedicades a «cartes al director» una sèrie de senyors que, jugant tots a lingüistes, i quasi sempre en castellà, parlen sempre del mateix tema: la dictadura catalanista. Al mateix temps, diaris com el *Baleares* o a *El Día* 16 entrevisten senyors com el presumpte incendiari del repetidor de TV3 a Alfàbia, en Jaime Martorell, el qual a tota plana promet fins i tot una nit de «cuchillos largos» a tots els catalanistes. Al carrer tot això té a poc a poc reflex clar i majoritari: la gent està cada vegada més convençuda que el que volen els «imbècils de mestres» és que els nins diguin «gos», «àvia», «gat», etc.

En justa reciprocitat i correspondència no entrevisten en Macià Manera, «el terrorista de Montuïri», perquè pugui expressar el que tenguí a dir i alhora defensar-se. Fins i tot hi ha diaris que li tenen la pena posada (el *Diario de Mallorca* parlava de vint anys). També en justa correspondència no publicaven tota les cartes dels que defensaven la científica premissa que el català és la llengua pròpia d'aquestes illes. I, a més, moltes les que es publiquen ho són després de sofrir penoses mutilacions. Finalment, i abusant de les paraules justa i correspondència, la gent convençuda i preocupada per «la invasió» del «gos», de l'«àvia», del «gat», etc., no ho està en absolut de la de l'«abucla», «almacén» o «vecino».

A qualsevol indret del món on les paraules dels estudiosos, erudits i llicenciats en un tema són quasi paraula de Déu, mai no haurien arribat als extrems en què ens trobam avui en dia. Aquí succeeix tot al contrari. Vegeu-ne un exemple clar:

A les illes, els llicenciats en filologia fa molts d'anys que diuen que la llengua que es parla aquí és la catalana, en les variants mallorquina, menorquina o eivissenca, segons es tracti. Defensar el contrari és ser acientífic, anar contra la raó; i què voleu, aquí es defensa aquesta postura. Hi ha més persones que hi estan d'acord que no persones que no hi estan. Aquells que no hi estan és l'hora que presentin una tesi més o menys raonada, subscripta per una sola autoritat científica coneguda. Però, no poden, no n'hi ha cap. Però tossuts, encaparrotats, no tan sols neguen l'evidència, sinó que la combaten maniqueament i mesclen ous amb caragols, han muntat una tela d'aranya que és urgent de desemascarar.

La primera cosa que han fet ha estat batejar amb el nom de catalanistes totes les persones que creuen i defensen el que diuen els lingüistes sobre el tema. Amb aquesta catalogació ha començat la confusió, perquè: què és un catalanista?

Catalanista, a qualsevol altra part del món, seria aquella persona que aspira políticament al fet que la seva terra formi part, s'integri, d'una nació més gran que s'anomenaria Catalunya o Països Catalans. Igualment, un castellanista a Andalusia seria aquella persona que creu que la seva terra ha de formar part d'una nació gran anomenada Castella; o un espanyolista la persona que creu que la seva terra ha de formar part d'un estat anomenat Espanya; o independentista que creu que la seva terra no ha de formar part de cap tipus d'ens superior. I així mil exemples.

Ser catalanista no hauria de ser res més que una opció política, com qualsevol altra. Opció que defensaria on es defensen totes: a les eleccions, davant les urnes. Així tindríem gent que té clara que la seva llengua és la castellana, que no creuen amb l'opció política de l'Estat compost per totes les terres de parla catalana, que, per tant, no seria catalanista i podria ser independentistes o espanyolistes, per exemple. També en tindríem dels altres, dels que creuen en el binomi llengua=nació, i aquests serien els catalanistes. En el primer grup hi hauríem de trobar la gent que vota CDS, PSOE, PP, etc., i en el segon gent del PSM, d'ERC, de l'Entesa de l'Esquerra-PS de Menorca, etc.

Tot això tindria validesa en un país normal, amb gent culta i normal. Aquí succeeix a l'inrevés: catalanista aquí és aquell que diu que per veure TV3 o parlar amb senyors de València o Girona, per posar exemples, no importa fer cap curset ni anar a l'escola i, per tant, hom arriba a la conclusió que la seva parla és la mateixa que la dels seus interlocutors. Aquí, a qualsevol que ho afirmi públicament, la majoria ignorant el tracte de catalanista. Ja pots explicar que les diferències de lèxic i de fonètica que hi ha entre el mallorquí i el català del Principat també es produeixen entre el castellà de Valladolid, el de Sevilla o el de Mèxic; i que les diferències hi són a totes les llengües per raons ben senzillament geogràfiques, de distància, d'evolució o d'influències externes; i que a pesar d'aquestes diferències el castellà, per exemple, continua sent castellà pertot arreu, sense que ningú no ho posi en dubte. També pots explicar que també hi ha diferències entre la llengua que es parla a Girona, Lleida, Tarragona amb la que es parla a Barcelona. O que també n'hi ha entre aquestes. I ningú no reclama la creació de llengües noves com serien el lleidatà, el tarragoní, el gironí, el barceloní, etc. Tot és català i les diferències no són res més que la riquesa de la llengua. Res, no escolten i t'obliguen a estar sempre a la defensiva, a explicar perquè ets així i perquè penses així, etc.

És ben hora de passar a l'ofensiva. És hora de dir que si algú ofega la llengua d'aquesta terra és la llengua castellana, la dictadura castellanista. Perquè no oblidem que, segons la constitució, elaborada per una majoria de congressistes i senadors castellanoparlants, i sancionada en referèndum per una majoria de votants castellanoparlants, l'única llengua que la gent té l'obligació de conèixer i de

saber és la castellana. Les altres, si se saben, es poden emprar, sinó no passa res. I així va. Voleu exemples d'aquesta dictadura, dominadora, subliminal, metòdica, que es respira en el mateix aire? Aquí en teniu uns quants. No tots, ni molt menys, ja que podríem parlar fins demà al matí sense aturar-nos. En donarem alguns dels més significatius.

- Tots els mitjans de comunicació escrits, de periodicitat diària, d'aquestes illes són escrits en castellà.

- Totes les emissores de ràdio d'aquestes illes, excepte Ràdio 4 de RNE, emeten gairebé tota la programació en castellà.

- Totes les institucions públiques, excepte la Universitat, només tenen en català el nom i qualque anunci petitet a la premsa. La llengua d'ús intern i extern que utilitzen és, per aclaparadora majoria, la castellana.

- Quasi el 100% de la publicitat externa i interna de tots els establiments comercials de l'illa es realitza en castellà.

- La llengua d'ús diari a indrets superpoblats com Palma o Calvià és el castellà. Basta obrir ben obertes les orelles.

- La llengua que es fa servir a les converses entre dues persones, o més, on hi ha un sol castellanoparlant, o

més, és el castellà; amb l'agreujant que quasi mai no es té en compte el coneixement ni les ganes d'aprendre la nostra llengua que té el castellanoparlant, ni els anys que porta entre nosaltres. Si sortim qualque vespre a la plaça, veurem santjoaners que juguen a escambrí i podrem escoltar converses tan interessants com «dame puntos» o «ahora te toca a tí». Sobren comentaris.

Arribats a aquest punt, hi té cabuda la fàbula castellana dels conills que discuteixen sobre quina és la raça dels cans que els encalsa: si són perdiuers o llebrers. Evidentment els cans agafen els conills.

Aquí es discuteix sobre si la llengua s'ha de dir mallorquí o català. Mentrestant la llengua que avança a tota màquina, pertot arreu, i que es menjarà la nostra si no feim res, és el castellà. I de moment ningú no fa res. Ni s'adonen del greu perill de desaparició que pateix la nostra llengua.

És hora que tots els que se senten benarrelats a aquesta terra i que creuen que encara val la pena lluitar, despertin del malson que estam patint.

L'enemic, no ho dubteu ni ho oblideu, és la dictadura castellanista.

Andreu Bauçà

TOPONÍMIA SANT JOANERA: ES MITJÀ PLA

Cal no confondre, en primer lloc, i no relacionar mitjà o marès —peça de pedra arenosa, més o menys dura de fàcil elaboració, emprada molt a la construcció— amb el substantivat mitjà, del qual ens ocuparem a continuació.

El Mitjà, el defineix el DCVB¹ com a terra erma, poblada d'arbustos i mates, enmig de terres conrades.

Segons els pastors de llana de Manacor, un mitjà és una terra de garriga baixa.²

Coromines³ el registra com a equivalent a terra erma o de quelcom que s'hi aproxima; tot seguit esmentava una sèrie de mitjans: Es Mitjà Gran, Sacorrat, Pla, d'Avall, Gran; localitzats a Santanyí, Sant Joan, Sencelles, Felanitx i Ariany. Sembla que a Mallorca, amb aquest significat només es conegut a la meitat oriental de l'illa.

Llucmajor és un bon exemple, consultant bibliografia,⁴ tot i que la toponímia de dit terme està parcialment recollida apareixen: Es Mitjà des Bous (Betlem), Gran (Son Garcies d'En Ferretjans), Llarg (Biniferrf), Negre (Vernisseta), De ses Beies (So n'Hereu) Es Mitjà Mariner, etc.

Al nostre terme, i deixant de banda el conegudíssim, Mitjà Pla, hem localitzat:

- Es Mitjà de Son Brondo, aferrat a la pleta de Carrutxa; poblat de pins i mates.

- Es Mitjà d'En Fiol, sementer entre sa pleta de de Son Rabassa d'En Pau i Es Camp Rafal.

Esmentat a documentació històrica trobam el mitjà l'any 1300 a les ordinacions fetes pel rei Jaume II per a l'establiment de noves viles a Mallorca:⁵

«Item ha ordonat per convingut profit e per so cor axi se usa, en les altres parts del món, establí lo senyor Rey que tot hom puscha ab son propi bestiar pasturar sobre la terra de son vehi saul que entren en ort ne en quintanes en coltives ne en migians ne en rostoy ne en prats qui sien retenguts a devera...»

Cap el 1462, a una sèrie de capítols,⁶ editats pel lloctinent general de l'illa de Mallorca, trobam també documentat el mitjà:

«Capitol del bestiar de lane qui entrara en prats, o en mitjans, armassos o gorets.

»Item que tota ovella, moltons e anyells desmemats qui entraran en prats, mitjans, armassos o gorets, pach de ban, per cascuna bestia, de dia hun diner e de nit dos diners, e la garde esser o no asser, pach de ban, de dia tres sons, e de nits sinch sous.»

En els capítols dels homes de fora la vila:

«Item que tot porch o truges que seran atrobats en garrigues mitjanas, e armassos, gorets, rostroys, paguen de ban per bestia, quatre diners de dia, e sis diners de nit, e asmen la tala.»

En els capítols d'orts reguius e racons:

«Que tot hom e tota persona que tallarà leyes en loch

de vorevades, e mitjans, sen licencia del senyor, pach de ban per cascuna vegada deu sous.»

Les conclusions que podem treure no són massa aclaridores; per una banda es parla de garrigues mitjaneres, per altra, el mitjà, està classificat juntament amb prats, ermassos i guarets, o sia terres de pasturatge. La prohibició en el darrer capítol, de tallar llenya en voreres i mitjans ens dóna entenent que el mitjà és una terra erma, poblada d'arbustos, però clarament diferenciada de la garriga, marina o ermàs i que és utilitzada per a pasturatges.

Per altra part, la dita antiga: «sa perdiu no arriba a n'es mitjà», fa una clara al·lusió a la classe de terreny, on la perdiu cerca la seva protecció, o sia terreny arbustiu no conrat.

El fet que el nostre Mitjà Pla sia actualment uns dels terrenys de conreu millors del nostre terme, no vol dir que antigament no fos un lloc erm, dedicat als pasturatges; com veurem a continuació a un document⁷ de l'any 1798, on es reparteixen els quaters de terres dedicades a les pastures:

«Se dona per quarter a Pera Andreu Mas el quarter del Mitjàpla, qui conte del camí dels Calderers per el del Contatge i per el camí de Petra.» (Vegeu plànol)

Al segle XVII⁸ els seus propietaris eren els següents:

- « - Bartomeu Bou, mitja cuarterada al Mitjàpla.
- Pera Bou de Suà, mitja cuarterada al Mitjàpla.
- Francesch Bausà Xiscos, mitja cuarterada al

Mitjàpla

- Antoni Andreu Bassaló, 1 cuarterada i mix cortó al

Mitjàpla.

- Miquel Gayà 1 cuarterada i mitja al Mitjàpla.

- Hereus Bausà alias Mercader, terra al Mitjàpla.

- Pere Ramón, per la sua terra del Mitjàpla.

- Terra del Mitjàpla de Pera Mallol de Suà Cotà.».

Documentat als cadastres⁹ de l'any 1726, 1792 i a l'amillament de l'any 1864.

I, com tenim per costum, vet ací la llista dels propietaris que l'any 1864 conformaven el Mitjà Pla i l'extensió dels seus bocins:

- I- 351 - Joana Aina Amengual -Rafelina- 59 destres
- I- 389 - Antoni Bauçà -Tonió-
- Antònia Bauçà -Toniona- 95 destres
- I- 353 - Cosme Bauçà -Lligat- 1 quartó 61 destres
- I- 390 - Guillem Bauçà -Tonió- 3 quartons 15 destres
- I- 357 - Josep Bauçà -Capellet- 65 destres
- I- 393 - Simó Bauçà -Pansa- 3 quartons 82 destres
- I- 362 - " " " 1 quartó 97 destres
- I- 400 - " " " 55 destres
- I- 443 - Guillem Barceló -Toni Andreu Menor- 1 quartó 24 destres
- I- 444 - Jaume Barceló -Gran- 1 quartó 95 destres
- I- 461 - Don Jaume Barceló Garau - Metge- 1 quartó 96 destres
- I- 387 - Joan Barceló -Toni Andreu- 1 quartó 14 destres
- I- 386 - Joan Barceló -Toni Andreu- 1 quartó 5 destres
- I- 345 - Llorenç Barceló -Garaví- 1 quartó 7 destres
- I- 356 - Miquel Barceló -Valent- 48 destres
- I- 361 - Joan Bou -Boverrí- 47 destres
- I- 381 - Hereus d'Arnau Company -Mena- 1 quartó

- 97 destres
 I- 385 - Martí Company -De son Gil- 2 quartons 80 destres
 I- 346 - Viuda Antònia Gayà 1 quartó 61 destres
 I- 344 - " " " " 2 quartons 87 destres
 I- 448 - Antònia Gayà -Viuda Dominera- 1 quartó 33 destres
 I- 360 - Francina Aina Gayà -Viuda Safaretxera- 50 destres
 I- 403 - Guillelm Gayà -Moliner Reüll- 1 quartó 19 destres
 I- 388 - Guillem Gayà Albeytar -2 quartons 24 destres
 I- 347 - Miquel Gayà -de na Valera- 1 quartó 39 destres
 I- 333 - Jaume Mates -de Don Antoni- 3 quartons 71 destres
 I- 402 - Joan Mates -Datiler- 1 quartó 24 destres
 I- 442 - Pere Josep Mates -1 quartó 76 destres
 I- 355 - Bartomeu Mestre -de Son Rabassa- 49 destres
 I- 466 - Guillem Mestre -de Son Rabassa- 20 destres
 I- 343 - Leonor Mestre Riu 1 quartó 7 destres
 I- 352 - " " " " 96 destres

- I- 342 - Pere Mestre -Batxà- 1 quartó 7 destres
 I- 359 - Bartomeu Salvà -Polit- 44 destres
 I- 341 - Pere Josep Salvà -Polit- 1 quartó 8 destres
 I- 358 - " " " " 49 destres
 I- 349 - Sebastià Vaquer -de Carrutxa- 66 destres
 I- 405 - Miquel Barceló -Garrover- 56 destres

Es Mitjà Plà, topònim viu, amb una antiguitat, provada i documentada de tres-cents vint-i-tres anys, ha arribat als nostres dies amb una transparència tal que aquest fet ens ha de comprometre a tots a traspassar als nostres descendents un llegat cultural i secular, que ens ha arribat intacte. I més amb el temps que corren avui en dia, on sembla que en qüestions de toponímia o noms de lloc, a la nostra illa, tothom hi vol dir la seva, batejant amb estupidesa manifesta uns noms legítims i vertaders, ben nostres, i suplantar-los per altres—no cal posar exemples— que demostren una clara agressió a la nostra llengua i al nostre país.

Francesc Canuto

Notes

1. *Diccionari Català - Valencià - Balear*. s.v. Mitjà
2. «Vocabulari del bestiar de llana a Manacor». *Butlletí de Dialectologia Catalana*, VII pàg. 57.
3. *Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana*. s.v. Mitjà.
4. *Llucmajor, espai educatiu, recursos ambientals*. Jaume Oliver Jaume i Francesca Florit Alomar. Llucmajor 1986. Mallorca. *El sur i el sureste*. Vicens Maria Rosselló Verger, Palma 1964.
5. *Les Ordenacions de Jaume II per a l'establiment de noves viles a Mallorca (1300)*. Joan Francesc López Bonet. Estudis Baleàrics. Volum VI, pàg. 155.
6. El Capítol, és cadascuna de les ordenacions que es feien en cort o dictades per l'autoritat. Hem transcrit els Capítols de *Documenta* pàg. 341, transcripció que fe Joan Vich Salom l'any 1944.
7. «Parcelación y tierras de pastores». Transcrit per Ramón Gayà a *Documenta* pàg. 408.
8. Arxiu Municipal de Sant Joan. Cadastre any 1665.
9. " " " " Cadastres anys 1726, 1792 i Amillarement de l'any 1864.

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 2.000 ptes.

Nom: _____ firma
 Cognoms: _____
 Carrer: _____ núm.: _____
 Població: _____ c.p.: _____
 Banc o Caixa: _____ núm. compte: _____

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a: MEL I SUCRE Sant Joan, Bellavista, 13.

PROPIETAT I VINYA A SANT JOAN A LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XIX

A Mallorca des de la dècada dels seixanta fins a la dels noranta del segle XIX varen ser uns anys de gran prosperitat del cultiu de la vinya. L'any 1851 va aparèixer una plaga anomenada "oidium", que va marcar

un nou retrocés del cultiu de la vinya i això va dur a reduir-ne l'extensió. Però l'any 1860, quan encara no s'havia repost de la darrera plaga, l'extensió de la vinya tornava a avançar a marxes forçades. El principal incentiu venia de fora, ja que no cal oblidar que en aquells moments hi havia una conjuntura favorable, a causa que a Europa la filoxera començava a fer estralls, i molt més concretament a les vinyes franceses, a les quals la plaga atacà molt ràpidament.

És així que el mercat mallorquí es va veure molt incentivat per la crisi que sofrien els ceps francesos, afectats per la filoxera, i de França va venir una forta demanda que féu augmentar-ne l'extensió i la producció. La vinya es va estendre ràpidament.

L'extensió de la vinya a la vila de Sant Joan era la següent (en hectàrees-àrees):

Any	1818	1860	1875	1890	1958
	198-46	352-14	422-00	454	54-38

Com podem veure, l'increment de l'extensió de la vinya és molt notable. De l'any 1818 al 1860 creix en un 77%, és a dir en unes 153 hectàrees i 68 àrees. En quaranta anys l'extensió de la vinya creix en més de dues terceres parts.

EXTENSÍO DEL CULTIU DE LA VINYA A SANT JOAN AL 1860

Aquest any, la vinya era el segon cultiu més important en extensió, darrera el del secà,

que presentava una extensió de 3.840 quarterades, 3 quartons i 89 destres, és a dir un 69'6% de l'extensió total del terme. L'extensió de la vinya era de 439 quarterades, 3 quartons i 74 destres, és a dir un 8'9% del total del terme.

Però cal dir que la garriga superava la vinya en extensió en 553 quarterades, 2 quartons i 38 destres, un 10'04% del terme. El pinar seguia, just just, la vinya amb una extensió de 471 quarterades, 3 quartons i 87 destres, és a dir un 8'5% del terme. El cultiu de la vinya solia ser complementari a la mateixa extensió o finca als arbres fruiters. El 1864 hi havia uns 882 arbres fruiters al terme municipal.

En algunes zones de Mallorca l'expansió del cultiu de la vinya va ser tan forta que es va arribar a convertir en un monocultiu, com és el cas de Felanitx, que fou el principal centre productor de vi de Mallorca i on quasi tots els altres cultius se substituïren per la vinya.

A Sant Joan, l'increment no va ser exagerat, ja que de 1860 a 1875 l'extensió augmentà en unes 69 hectàrees i 86 àrees, és a dir un 19%. I de 1875 a 1890 va créixer en 32 hectàrees.

Si observam però les tres dècades que van de 1860 a 1890 veurem com l'increment és notable. Creix en 101 hectàrees i 86 àrees, un 28%.

El 1878 es va crear a tot l'Estat espanyol un impost per a la defensa contra la filoxera. Els propietaris de terrenys en què hi havia vinya havien de pagar l'impost, que era de 64 cèntims per hectàrea.(*)

Aquesta extensió del cultiu de la vinya s'havia realitzat d'una manera molt poc

racional, seguint la conjuntura favorable mercantilista que hi havia en aquell moment i sense posar esment a les possibles fluctuacions del mercat exterior. Aquestes no es feren esperar, el 1891 França, que no estava aturada i havia intentat de millorar i de curar les seves velles vinyes afectades per la filoxera al final de la dècada dels seixanta, ja havia recuperat tota la seva antiga extensió i retornava a la seva producció normal. En aquests moments França va adoptar mesures proteccionistes per protegir els seus vins, la qual cosa féu entrar en crisi el mercat dels productes vitícoles mallorquins.

Ja diuen que les desgràcies mai no vénen soles i, si a més hi afegim el fet que la conjuntura del mercat internacional deixava de ser favorable, hom veia encara més agreujada la situació per l'entrada de la filoxera a Mallorca el 1891. La filoxera aparegué a Mallorca el 20 de maig de 1891, concretament a Lluçmajor i a Algaida, que ràpidament s'estengué per altres municipis de Mallorca.

La filoxera era un insecte homòpter de la família dels filoxerits, que viu com a paràsit a les fulles i a les rels de la vinya.

EXTENSIÓ DEL CULTIU DE LA VINYA A SANT JOAN AL 1890

L'any 1890 l'extensió de la vinya a Sant Joan era de 454 hectàrees. Però per poder saber com va afectar la filoxera al poble haurem d'analitzar de qui eren aquestes 454 hectàrees, qui eren els seus propietaris i d'on eren, quina extensió tenien... Cal dir que també per avaluar

l'impacte hauríem de saber com es desenvolupava el cicle de l'elaboració del vi, on es destinava, quins eren els arrendataris o jornalers emprats en la recollida i elaboració del poble, els mercaders, però algunes coses quedaran fora resposta, encara que volem que tots aquests temes quedin plantejats.

Aquestes 454 hectàrees eren de 176 propietaris, dels quals 134 eren de veïns de Sant Joan, 16 de Vilafranca, 3 de Petra, 1 de Montuïri, 4 de Porreres, 7 de Sineu i 11 de Palma.

D'aquests 176 propietaris 28 eren senyors i tenien 225 hectàrees i 10 àrees, la qual cosa suposava un 56% del total de l'extensió de la terra destinada a la vinya.

Aquests senyors, en el cas del total de propietaris santjoaners de vinya del terme, suposaven un 26'47% de l'extensió de les terres de santjoaners. D'un total de 134 propietaris santjoaners 10 eren senyors. Com podem veure tenien 62 hectàrees i 20 àrees de les 234 hectàrees i 90 àrees de les propietats dels santjoaners.

En canvi, els onze propietaris de vinya del terme de Sant Joan veïns de Palma eren senyors, eren els senyors de les possessions de Sant Joan.

Aquests propietaris de Palma tenien un total de 165 hectàrees i 70 àrees, la qual cosa suposava el 36'5% del total d'hectàrees de vinya del terme.

Observant el quadre senyors i possessions veiem que apareixen 17 de les 20 possessions del terme de Sant Joan. Hi falten Son

PROPIETARIS DE VINYA DEL TERME DE SANT JOAN (per pobles i extensió). 1890

LOCALITAT	NOMBRE DE PROPIETARIS		EXTENSIÓ		%
	TOTAL	SENYORS	HECTÀREES	ÀREES	
SANT JOAN	134	10	234	90	51'7
VILAFRANCA	16	1	24	60	5'4
PETRA	3	2	8	40	1'9
MONTUÏRI	1	1	6	-	1'3
PORRERES	4	-	3	-	0'7
SINEU	7	4	11	40	2'5
PALMA	11	11	165	70	36'5

SENYOPS PROPIETARIS (per pobles i extensió). 1890

LOCALITAT	NOMBRE DE PROPIETARIS			EXTENSIÓ		PROP. MUNIC. %
	TOTAL	SENYORS	%	HECTÀREES	ÀREES	
SANT JOAN	134	10	7'4	62	20	26'47
VILAFRANCA	16	1	6'2	8	-	-
PETRA	3	2	66'6	6	20	-
MONTUÏRI	1	1	100'0	6	-	-
PORRERES	4	-	0'0	-	-	-
SINEU	7	4	57'1	7	-	-
PALMA	11	11	100'0	165	70	-
TOTALS	176	29	-	255	10	-

Baró, Horta i l'Hostalet, que el 1864 no tenien vinya.

De les possessions que el 1864 tampoc no tenien vinya tenim Son Gil, que és la sisena possessió més gran del terme; les Algorfes, que és l'onzena; Carrutxa, que el 1864 no en té però sí en té el 1890 (4 hectàrees); el Cremat, que el 1864 tampoc en té i el 1890 en té 8 hectàrees; i la possessió més sorprenent és la de Meià, que el 1864 no en té i el 1890 en té 22 hectàrees, és a dir que transformaren en vinya una quarta part de la seva extensió, és l'increment més notable de tot Sant Joan i el 1890 es converteix amb la segona extensió de vinya més gran del nostre terme.

El 1864 la vinya es troba a totes les

possessions sota el 15% de tota la seva extensió, excepte els Pagos, de Felip de Villalonga, que presenta una tercera part de vinya.

Els increments entre els anys 1864 i 1890 són espectaculars, ja que dues possessions es troben per sobre el 100% (és el cas dels Calderers i Horteta) i una un poc per sota el 100%, la Bastida.

En canvi els altres dos increments analitzats estarien sota el 30%, encara que en el cas dels Pagos suposaria la meitat de l'extensió de tota la possessió dedicada a la vinya. De Son Duran, l'increment entre 1864 i 1890 només és de mitja hectàrea. A tot això cal afegir que manquen les anàlisis de tres propietaris esmentats abans: Vivenc Calafell, Joan Rosselló i Rosa

SENYORS PROPIETARIS DE VINYA DE SANT JOAN. 1890

NOMS I COGNOMS	MALNOM	CARRER	EXTENSIÓ DE VINYA	
			HECT.	ÀREES
<i>Joan Munar Company</i>	de ca madò Dominga	Major, 31	1	-
<i>Antoni Fernández Caimari</i>	Ca les Fernández	Major, 35	7	40
<i>Amador Font i Bauçà</i>	Perusa o de cal senyor Amador	Major, 28	6	-
<i>Joan Riutort Ribot</i>		Major, 40	3	-
<i>Miquel Juan Nicolau</i>	de can Muntaner	Consistori, 4	13	20
<i>Pere Joan Fiol Rullan</i>	de can Fiol	Bonavista, 6	16	-
<i>Mateu Gayà Mayol</i>	de can Xondo	de la Plaça, 3	9	-
<i>Josep Bauçà Pujol</i>	de cal notari	de la Plaça, 2	2	-
<i>Mateu Bauçà Munar</i>	senyor Mateu	de l'Amistat, 24	3	60
<i>Guillem Cosme Munar</i>	Peralba	de l'Amistat, 11	1	-
			62	20

SENYORS I POSSESSIONS AMB VINYA DEL TERME

NOM I COGNOMS	POSSESSIÓ	1864				1890				INCREMENT %		
		EXT. TOTAL			EXT. VINYA	EXT. VINYA			%			
		H	A	Ca	H	A	Ca	%	H	A	Ca	
<i>Marquès de Campo-Franco</i>	Hortella (4)	178	55	21	17	38	65	9'7	-	-	-	-
<i>Vicenta Gual</i>	Son Gual (7)	105	25	87	16	43	11	15'6	-	-	-	-
<i>Felip Villalonga *</i>	Els Pagos (17)	39	41	15	14	16	75	35'9	18			27'1
<i>Francesc Sáez Socias *</i> (<i>marquès de Bellpuig</i>)	La Bastida (2)	237	88	23	11	20	42	4'7	21			87'5
<i>Pere de Verí *</i>	Els Calderers (1)	265	00	73	8	13	47	3'0				
	Son Gil (6)	109	22	26	-	-	-	-	17			109'1
<i>Francesc Poquet *</i>	Horteta (8)	85	73	72	5	22	03	6'0	13			109'0
<i>Antònia Maria Serra *</i>	Son Duran (12)	53	75	26	4	36	13	8'1	5			14'0
<i>Antoni Nicolau</i>	Son Ramon (15)	43	56	71	4	32	36	9'9	-	-	-	-
<i>Llorenç Ferragut</i>	Son Dexopta (20)	23	58	74	3	02	23	12'8	-	-	-	-
<i>Comtessa de Peralada</i>	Son Brondo (3)	181	67	54	1	60	05	0'8	-	-	-	-
	Les Algorfes (11)	57	17	44	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mateu Castellà</i>	Solanda (14)	52	48	63	1	28	74	2'4	-	-	-	-
<i>Miquel Alemany *</i>	Carrutxa (10)	77	89	06	-	-	-	-	10	10		-
<i>Margalida Socias</i> <i>de Tagamanent *</i>	Gossalba (18)	35	75	52	-	-	-	-	4	60		-
<i>Marià Villalonga *</i>	Meià (9)	80	42	43	-	-	-	-	22			-
<i>Joan Sureda</i> (<i>marquès de Vivot</i>)	El Cremat (5)	155	52	20	-	-	-	-	8			-

Vicenç Calafell *, amb 6 H; *Joan Rosselló **, amb 16 H; i *Rosa Valentín **, amb 33 H, són els altres tres propietaris de vinya dels onze propietaris de Palma de 1890, que fins ara no hem pogut identificar, però que de ben segur són propietaris d'algunes possessions esmentades al quadre.

L'asterisc (*) indica els propietaris senyors de Palma de l'any 1890.

Entre parèntesis ( ) s'indica l'ordre que ocupa cada possessió en l'extensió de les possessions

Valentín, als quals no hem pogut localitzar.

Veiem com els senyors de possessió inverteixen en vinya, que els augments estan quasi tots per sobre de l'increment general entre 1864 i 1890, que fou del 28%.

De Sant Joan hi havia 134 propietaris, que tenien el 51'7% del total de la propietat de l'extensió de vinya del terme de Sant Joan.

Els no-veïns de Sant Joan tenien el 48'3% del total de l'extensió. Com veiem, els santjoaners propietaris de la vinya ho eren de quasi un poc més de la meitat, però no de gaire més.

Això ho hauríem de comparar amb el total de la propietat a Sant Joan en aquests moments, però encara no tenim totes les dades.

PROPIETARIS PER EXTENSIÓ (en hectàrees)

La mitjana de 454 hectàrees entre 176 propietaris és de 2 hectàrees i 57 àrees per a

cada propietari. Però, com veurem, la distribució de l'extensió de la terra no era, ni de molt, aquesta. Ara la detallarem, encara que amb alguns aspectes que abans ja hem assenyalat es pot deduir el resultat final.

El nombre més elevat de propietaris correspon a l'extensió de menys d'1 hectàrea, en què predominen els santjoaners, amb 56 d'un total de 134 propietaris de Sant Joan. També hi ha una bona quantitat de propietaris que són de Vilafranca (8), de Porreres (4) -tots els propietaris d'aquest poble en el terme de Sant Joan s'engloben en aquest grup- i de Sineu (4), que donen un total de 72 propietaris.

El segon grup d'1 a 1'99 hectàrees també és molt elevat (52 propietaris), dels quals 46 són de Sant Joan i 6 de Vilafranca. En aquest grup de menys de 2 hectàrees hi ha 124 propietaris, que representen el 70% del total dels propietaris.

Els propietaris de Palma són els que

PROPIETARIS PER EXTENSIÓ DE VINYA (en hectàrees). 1890

HECTÀREES	TOTAL	POBLE						
		SANT JOAN	VILAFRANCA	PETRA	MONTUÏRI	PORRERES	SINEU	PALMA
-1	72	56	8	-	-	4	4	-
1-1'99	52	46	6	-	-	-	-	-
2-2'99	15	11	1	1	-	-	2	-
3-3'99	14	11	-	2	-	-	1	-
4-4'99	2	1	-	-	-	-	-	1
5-5'99	11	7	1	-	1	-	-	2
10-14'99	3	1	-	-	-	-	-	2
15-19'99	4	1	-	-	-	-	-	3
20-24'99	2	-	-	-	-	-	-	2
25-29'99	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34'99	1	-	-	-	-	-	-	1

tenen les grans propietats, al quals segurament, almenys numèricament, més va afectar la filoxera, encara que no hem d'oblidar que eren els que més recursos tenien, amb grans propietats i altres béns. D'aquests, veiem que la persona que menys extensió de vinya tenia es troba en el grup de 4 a 4'99 hectàrees. i el grup més nombrós és el que va de 15 a 19'99 hectàrees. La possessió que tenia més extensió de vinya era la senyora Rosa Valentín, amb 33 hectàrees.

El veí de Sant Joan que tenia l'extensió més gran de vinya era Pere Joan Fiol i Rullan, amb 16 hectàrees.

Després de tot això, hom pot concloure que segurament els petits propietaris, aquests 139 de menys de 3 hectàrees, dels quals 113 eren santjoaners, varen ser els que realment patiren els efectes de la crisi que va provocar la

filoxera, ja que eren els més febles en recursos.

Una altra conclusió que cal fer és que el 48'3% de les terres del terme de Sant Joan que tenien vinya eren de persones que noeren del poble, de les quals les onze de Palma tenien el 75'6% de les terres dels forans i el 36'5% de la totalitat de les del terme municipal de Sant Joan.

Finalment, cal dir que manquen les anàlisis comparatives del cultiu de la vinya i d'altres tipus de cultius i l'anàlisi del percentatge del cultiu de la vinya en el total de la riquesa rústica i total dels propietaris. Però aquests temes es tractaran en estudis posteriors

Maria Antònia Ferrer
Arnau Company

* L'any agrícola 1890-91 Sant Joan pagava d'aquest impost la quantitat de 289 pessetes i 92 cèntims.

MELISUCRESPORT

EL FUTBOLET JA RUTLLA

Can Tronca

Club d'Esplai

Aquest any, com diguérem ja a la passada edició del melisucresport, s'han apuntat més equips que mai al torneig de futbolet que se sol organitzar per l'estiu, abans de festes. Vuit equips, que ja han jugat, fins avui, tres jornades —encara els en manquen quatre més, no us penseu que això va per curt. Les coses, de moment, comencen a estar bastant clares, tant per la part de damunt de la classificació com per la de davall. Els nostres pronòstics avantmatx no han estat excessivament encertats.

Primerament, cal parlar de l'equip revelació fins al moment: el Club d'Esplai. En un principi no entrava dins els pronòstics dels més entesos. Crec que donarà, encara més d'una sorpresa. Els guàrdies civils i una colla de santjoaners s'han fet forts a la classificació.

Un altre equip que tampoc, en principi, no entrava excessivament en els nostres pronòstics eren els Averridors. Fins avui no han perdut cap partit, encara que sembla que ara vénen les pedres males de rosegar, és a dir els equips que són més forts.

Evidentment, Can Tronca encara continua sent el gran favorit, els seus jugadors són els més bons i els més forts. No crec que perdin quasi cap punt. Pensau que a hores d'ara només li han marcat un gol. A més, cosa molt important des del meu punt de vista, només són set jugadors, i tots saben jugar, no n'hi ha cap que faci d'espelma; i per afegitó tenen el millor porter. Les coses semblen molt favorables perquè siguin els guanyadors de la lligueta; després a la fase final, ja ho veurem -recordau què va passar l'any passat.

Aquests tres equips, en principi i si les coses no canvien de decoració, semblen els més forts. El problema, sembla, que serà el quart lloc. A la

vista del que fins avui ha succeït dos equips opten a aquesta plaça: el Centre I i els Quintos 89. Crec que el partit que ambdós juguin pròximament serà el que decidirà aquesta plaça, si no hi ha resultats fora de la normalitat. Tots dos tenen alguns problemes: els del Centre I són massa jugadors, i clar si tothom ha de jugar no hi ha temps material per entrar en joc; el Quintos 89 només són quatre o cinc jugadors efectius, a més el porter és una peça importantíssima en un partit de futbol, i Joan de Meià és capaç d'encertar el més difícil i d'errar el més fàcil. De totes maneres posam missions pels Quintos 89, crec que la joventut és un grau molt important.

Per la part de davall les coses són clares. El Centre II i la Torre es disputen avui el darrer lloc, sense discussions. Els resultats són clars com l'aigua banyada. A l'últim, l'altre equip que no té opció són els Quintos 69 -pensàvem que tindrien un millor equip, però la realitat ha estat molt diferent.

Abans de passar als resultats i a la classificació voldríem exposar algunes coses: creiem que les normes que enguany s'apliquen no han beneficiat gens l'espectacle, sobretot la qüestió que el porter pugui sortir de l'àrea sense que cometifalta; això fa que el porter, en aquest tipus de camp, sigui més del 60% de l'equip. Per a nosaltres, un altra cosa que ha anat en perjudici de l'espectacle és la pilota, aquest tipus de pilota corre massa aviat i molt sovint és a fora, si hom li pega una mica més fort del que pertoca ja no hi arriba.

La classificació dels golejadors és encapçalada per dos pagesos: Ernest i Guillem, amb cinc gols, seguits de Toni Ferriol, Miquel Punto i Biel Gomis, amb quatre gols. Evidentment els porter menys golejat és Joan Beina, amb un gol, seguit Guillem Galmés, amb tres gols.

Els partits continuaran fins a final de mes. Al proper número us informarem ja definitivament sobre tot el que ha succeït en aquest torneig

Quintos 89

Averridors

La Torre

Centre I

Quintos 69

Centre II

de futbolet. De tota manera, pensau que els dimarts i els divendres a les 21 h a la plaça de la Constitució hi haurà partits a balquena i que és una molt bona manera de passar el vespre i d'estar a la fresca, a més d'agafar partit per un o altre.

Hem d'informar que els Quintos de l'any que ve han organitzat un campionat de ping-pong, que té lloc a la casa de cultura. Ja us n'informarem.

CLASSIFICACIÓ

CAN TRONCA	3	3	0	13	1	6
AVERRIDORS	3	3	0	7	4	6
C. D'ESPLAI	3	2	1	10	3	4
CENTRE I	3	2	1	11	8	4
QUINTOS 89	3	1	2	10	6	2
QUINTOS 69	3	1	2	6	17	2
LA TORRE	3	0	3	7	13	0
CENTRE II	3	0	3	3	15	0

MIPER MANACOR

CAJERO AUTOMÁTICO DE LA CASA   HORARIO DE 9:30 a 21 HORAS   CAFETERIA   RESTAURANTE   CARRITOS   PARKING GRATUITO

OFERTAS DEL 4 AL 17 DE AGOSTO

ALIMENTACIÓN

Atún claro en aceite Masso 112 gr.	86
Mejillones escabeche 1/5 Cabo de Peñas pack 3 u.	199
Sardinilla en aceite 1/4 Cabo de Peñas	77
Salsa ligera Ybarra 450 gr.	135
Espárragos Fiesta 5-7 Bajamar	210
Espárragos 11-14 frasco 500 grs. Bajamar	340
Aceitunas El Torreón 450 grs.	74
Pastas sopa Gallo 500 grs.	80
Patatas Crecks 200 grs.	127
Corn Flakes 500 grs. Kellogg's	265
Smaks 500 grs. Kellogg's	310
Galletas Cuétara surtido 400 grs.	171
Galletas Cuétara surtido 800 grs.	330
Galletas Marie Lu 300 grs.	69
Nocilla Instantánea 375 grs.	144
Crema Cacao El Molino 500 grs.	127
Chocolate con Leche extrafino Torras 200 grs.	105
Chocolate Bitter extrafino Torras 200 grs.	105
Lote chocolate La Campana pak. 4 + Bolsa playa	460
Nescafé Descafeinado 200 grs.	666
Café Prasilia superior 250 grs.	148
Leche Agama entera brick 1 l.	79

BEBIDAS Y LICORES

Zumo Pícsa 2 l.	93
Pepsi y Kas 2 l.	120
Gaseosa Casera 1' 5 l.	64
Vino Viña del Mar	138
Vino Los Molinos	106
Vino Castillo de Liria	157
Vino Copiña	225
Vino Bach Rosado y Extrísimo seco	298
Martini Rosso y Bianco	358
Vodka Erstoff 750 cc.	554
Whisky Johnnie Walker 750 cc.	1.059
Pemod 1l.	876
Grandpecher y Grandpomier	696
Cava Delapierre Glacé	364
Cava Freixenet Cordón Negro	614
Cava Rondel Oro	328

CREMERÍA

Flan vainilla Danone	28
Flan de huevo Danone	31
Natillas, crema de chocolate y coco Danone	33
Yogourt Yoplait sabores	19
Yop 800 cc. Yoplait	136
Yop 250 cc. Yoplait	55

CHARCUTERÍA

Paté Herta 200 grs.	254
Paté Herta 150 grs.	141
Chorizo Revilla especial empapelado 600	500
Salchichas Wiener 5 u. Oscar Mayer	129
Salchichas Wiener bocadillo Oscar Mayer	140
Jamón Serrano Oscar Mayer 1 kg.	1225
Salami El Acueducto 1 kg.	661
Paleta cocida remier Casademont 1 kg.	499
Jamón cocido extra Casademont 1 kg.	745
Chorizo cular Revilla 1 kg.	882
Queso Los Claveles extra 1 kg.	928
Queso Los Claveles mantecoso 1 kg.	842
Queso Coinga 1 kg.	999

CONGELADOS

Cigalas Oliver 1 kg.	1291
Sepia limpia Oliver 1 kg.	441
Calamar Boston Oliver 1 kg.	499

PERFUMERÍA Y LIMPIEZA

Champú Timotel 400 cc.	289
Champú NB 500 cc.	287
Gel NB 900 cc.	321
Gel Magno Familiar 900 cc.	417
Servilletas Cel estilo 100 u.	92
Rollo de cocina Scottex pack 2 u.	124
Pañal Ausonia elástico t. grande 60 u.	1392
Suavizante Mimosin 2 l.	171
Detergente Ariel 7 kg.	999

BAZAR

Exprimidor Moulinex	1.594
Cafetera automática Utesa	4.245
Picadora Luce Moulinex	4.611
Calienta leche Solac	2.444
Máquina afeitar Philishave Red.HS 540	5.991
Televisor Sanyo 14"	36.978
Compacto Aiwa CP 32	38.896

TEXTIL

Pantalones y camisas niño/a	1.950
Camisetas y polos unisex	1.500
Bañador señora algodón	995
Bikini y bañador niña	850

CALZADO

Sandalia cuña Sña. y niña	950
Zapatilla inglesa tallas surtidas	550

MENAGE

Juego vinagreras 4 piezas Araven	887
Termo dosificador 1' 9 l.	1.344
Lote 3 cubiteras Rodex	187
Escurreverduras + barreño	255
Escalera plegable 2 peldaños	1.979
Escalera plegable 3 peldaños	2.915
Cortina baño Chintz desde	895
Cubtería Rivera 75 pzas	11.975

Por la compra de una cubtería Rivera le regalamos
1 cristalería Boreal de 24 piezas
1 vajilla Trianon blanca de 20 piezas
1 batería Magefesa de 8 piezas
y otras muchas ofertas en las secciones de textil y calza-
do.

PERSONALÍSSIM

EMBRUIXAMENTS I CONJURS D'AMOR

Actualment, en aquesta societat nostra, on prima l'afany de poder, de riquesa i de notorietat social, on es deixen de banda les qüestions amoroses i sentimentals a causa del trepidant ritme de vida dels propis individus, on l'estrès s'ha convertit en una de les principals causes de la impotència masculina (amb la consegüent insatisfacció femenina) hem decidit recollir una sèrie de receptes tradicionals de bruixaria que serviran d'última ajuda a aquelles persones a les quals els nostres consells anteriors no els hagin proporcionat un resultat satisfactori. No és que ens vulguem situar en el lloc de la Celestina o la Trotaconvents, sinó que us volem ajudar a suplir la deficiència d'aquets personatges tan característics en la història de les lletres castellaneres.

Aquestes receptes, o han de ser seguides al peu de la lletra o no se n'ha de fer cas.

. UNA PORCADA

Arrabassar-se tres pèls del pubis i tres de l'aixel·la; convertir en pols amb l'ajuda del foc i procurar que la persona desitjada s'empassi aquesta mescla sense que se'n adoni (ja que si se'n adona existeix el perill de que et quedis sense cap pèl).

. LA POMA

Collir la poma situada en el lloc més alt de la pomera. Torrar la poma al forn. Col·locar-la, torrada, davall el llit de la persona estimada.

. AMB LA TEVA SANG

Un divendres de primavera, posa a secar la teva pròpia sang dins un perol amb dos senyals de llebre i un fetge de colom. Reduir tot a pols i mesclar-la amb el menjar de la persona que se pretén aconseguir.

. UNA INFUSIO

Preparar una infusió de fonoll i berbena, i, amb l'excusa que se'ns ha acabat el cafè, donar-la a beure a qui es vulgui aconseguir.

. SA. PALANGANA

Posar dins una palanganeta un paper amb el nom de la parella. Tapar-lo amb sucre i afegir aigua. Només queda deixar eixugar el paper en la part més alta de la casa.

. UNA GRANOTA I UNA RATA-PINYADA

Assecar al sol una bona granota, picar-la juntament amb la sang d'una rata-pinyada i set mosques seques (si són vironeres millor), amb aquesta pasta cuinar uns pastissos amb molta canyella i sucre. Oferir-los a la persona que interessa.

. CONQUESTA RAPIDA

Ingredients: Aiguardent de canya, vi sec, mel d'abella, fil negre i blanc, paper de pergami, una fulla de planta verda i canyella.

Preparació: Escriure sobre el pergami el nom de la persona desitjada en forma de creu i posar sobre el nom agullers de fil blanc i negre, fins que es faci difícil la identificació del nom. Després s'enrotlla el pergami i s'embolica amb la fulla verda. A continuació s'esquitxa amb gran quantitat d'aiguardent, expulsada de la boca, afegint el vi sec, la canyella, la mel i més fil d'ambdós colors per damunt. Llest el preparat ja només manca clavar-lo o aferrar-lo davall de la sabata o entre el tacó i la sola de la sabata esquerra que s'hagi d'emprar durant els nou dies següents. Passat aquest temps, es tira el rotlle a un torrent, dins una botella plena d'oli.

. L'ESPELMA DE L'AMOR

Agafar una espelma color de rosa. A les dotze de la nit untar-la amb oli vegetal i fregar alternativament (amb la mà) des del centre cap amunt i des del centre cap avall de l'espelma tractant d'impregnar també els nostres pensaments amorosos. Escriure el nom de la persona estimada en un full de paper nou i, observant la bellesa de les flames recitar la següent oració: "Que els meus pensaments impregnats arribin a la meua persona estimada. Oh, força del foc, deixa que la roda de la fortuna giri i concedim aquest desig". Després, només resta cremar el full de paper amb la flama de la mateixa espelma.

. SEDA ROJA I TINTA NEGRA

Escriure el desig amorós en un paper de seda vermella amb tinta negra de calamar. Creuar l'escrit, tirar la cendra dins una copa de vi i donar-la a beure a la persona desitjada.

. EL CIGARRET DE L'AMOR

Tallar un floc de cabells del clotell al setè fill d'un setè fill i aficar-lo dins un cigarret de Virgínia que tu mateix/-ixa has de lligar. Donar-lo a fumar a la persona estimada.

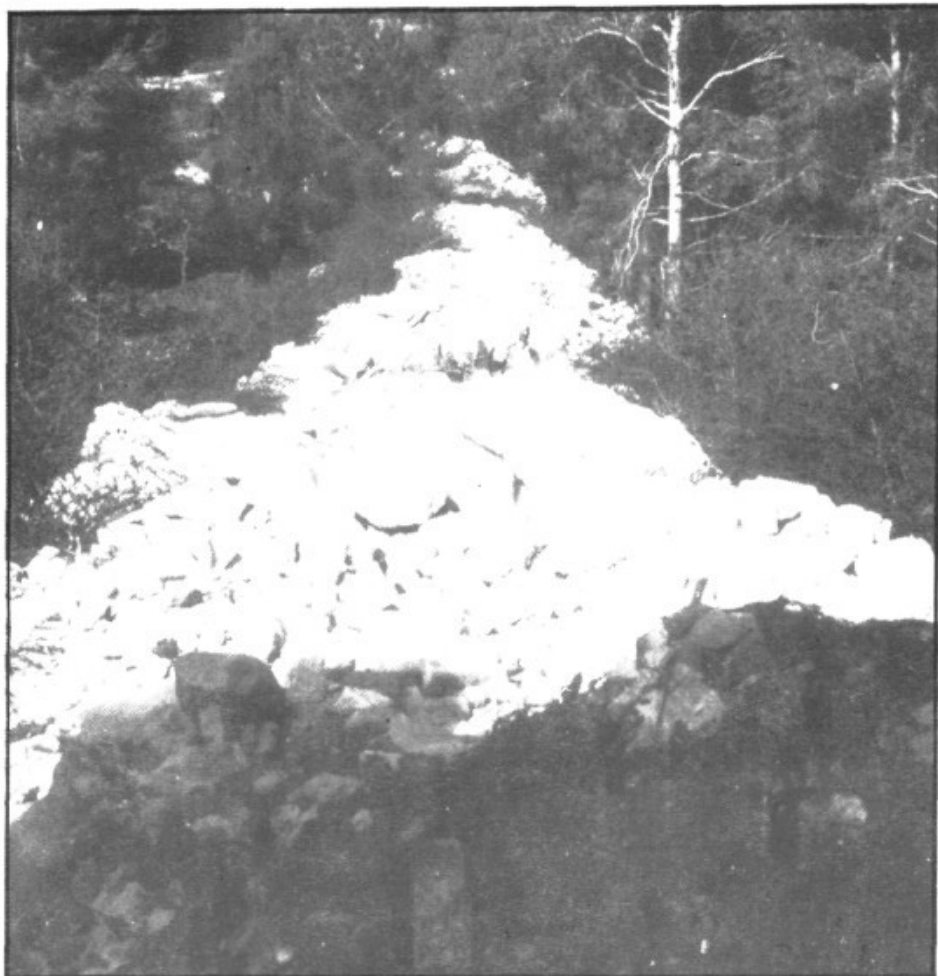
. CONTRA LA IMPOTENCIA MASCULINA

S'encén una espelma vermella a la qual li han inserit una agulla de cap negre a dos dits de la metxa. Els amants han d'estar junts observant com es consumeix l'espelma. Així com aquesta es va acostant al lloc on hi ha l'agulla l'home anirà recuperant la seva potència. Quan l'agulla caigui l'home estarà a punt per entrar en acció.

mel i sucre, dolcet dolcet

— Continua augmentant, tant en altura com en amplària, la "via de cintura" entre Consolació i el futbol, encara que el regidor d'obres no té a les mans cap pla del que hi volen fer: es fan amunt, sense respectar cap tipus de fita, ni el dret a la propietat. No estarà gens malament recordar que a Babel, Déu va confondre les llengües als qui volien fer-se tan amunt per arribar al cel. No sé si els confondrà la llengüa, però crec que el cap ja no farà falta.

— Els obrers que treballen a les obres del Camp han deixat preparada la possibilitat d'allargar els carrers transversals fins al pinar del camp de futbol. Així, en un futur pròxim es podrien urbanitzar els terrenys propietat de la família d'un dels regidors de l'Ajuntament. Aquest, seguint amb la seva habitual transparència informativa, no ha explicat encara si es requalificaran els terrenys: quan es farà, a canvi de què, que hi guanyarà l'Ajuntament i el poble, quin ús se'n podrà fer una vegada requalificats. Tot això són preguntes sense respostes que tots els ajuntaments transparents, planificats, normals, ja haurien posat en coneixement dels seus veïns. El nostre continua usant la política dels fets consumats, l'amiguisme, el favoritisme i si és necessari la il·legalitat.

— Per no rompre el costum de les inauguracions, ara les obres del camp avancen a tota màquina. Fa més d'un any i mig que varen ser aprovades i fins ara no han tingut temps de començar-les. El volen fer venir bé amb les festes d'estiu.

D'aquesta manera vindria "lo president" i maneta va, maneta ve, corbata va, corbata ve, rialla va, rialla ve; s'ho passarien d'allò més *guay*. Repetir una i mil vegades que els carrers s'asfaltin i les voravies es fan perquè la gent hi passi i les utilitzi i no per fer-se passar el morro de la *inauguracionitis* es perdre el temps. Tanmateix és molt difícil que les branques velles i tortes s'adrecin. Faria falta més que un miracle. Faria falta una bona dosi de matèria grisa, de la qual tan mancats estan.

— El mateix divendres que hi hagué ple, el batlle féu posar unes quantes plaques noves a alguns carrers. Les plaques que ja fa temps que són a l'Ajuntament i treuen pols a alguna dependència municipal. Curiosament, aquesta decisió coincideix amb la dimissió presentada pel regidor del PSM, Joan Sastre. El batlle devia creure que amb aquesta petita ofrena li faria reconsiderar la renúncia. N'hi ha que creuen que els altres encara van a costura a ca les monges.

Pel que fa a la dimissió de Joan Sastre, m'he assabatat que presentà la seva renúncia de regidor el dia 21 de juny, i, encara ara, no s'ha formalitzat davant les instàncies pertinents. N'hi ha que diuen que el batlle ho volia convèncer, n'hi ha d'altres que asseguren que és per mor de la por que els fa el substitut, ja que es podria coalligar amb algun membre de l'oposició PP. Sia com sia, la dimissió presentada per Joan Sastre no es pot convertir en un tema pendent.

-- Fa una sèrie d'anys a la costa de Meià ens trobàvem amb un espectacle lamentable de brutor i porqueria. Després d'una neteja —hem de pensar que feta pel MOPU— en què les vores de la carretera quedaren netes, el mal gust ha tornat a fer acte de presència. Es carreguen els indicadors, hi fan un dipòsit d'electrodomèstics, un caramull de fems. Jo no sé qui en té la culpa més grossa? No sé si del MOPU, de l'Ajuntament, de caçadors..., però és cert que avui és un espectacle vergonyós.

— M'he assabatat, i es pot palpar amb la vista, que la vida municipal està una mica en decadència. D'una part es constata que el portaveu del PP oferí al batlle la seva col·laboració en el govern de la sala; es veu que això de l'oposició no va amb sintonia amb el seu estatus social. De fet, no es poden entendre, i creis-me seria el millor. D'altra banda existeix dins l'equip de govern un desencís per part d'alguns dels seus membres, que segons *vox populi*, han deixat al batlle tot sol, que fa i desfà, i únicament està ajudat pel secretari. Nous aires i nou esperit és el que necessita l'Ajuntament.

Joan Bauçà

ALTRE COP PREMIATS

Per tercer any consecutiu la revista *Mel i Sucre* ha estat premiat en els Premis Premsa Forana. Aquest any ha estat a causa de l'article titulat "Lenta pèrdua del nostre patrimoni arquitectònic i urbanístic", de Joan Font (ciudadà) i Andreu Bauçà (de Gossalba), que aparegué al núm. 105, del març de 1989.

Aquesta nova edició dels Premis Premsa Forana, celebrà l'atorgament del premi el 8 de juliol a Sa Cova, i hi assistiren un gran nombre de revistes, a més de Lluís Conrado de «Sa Nostra», que és l'entitat que patrocina aquests premis. La resta de premiats foren la revista *Coanegra*, de Santa Maria, per una col·lecció d'entrevistes titulades "De jove a jove", la qual tingué el premi d'honor, consistent, a més d'una quantitat en metàl·lic, en una escultura de l'artanenc Joan "Sarasate". També fou premiada la revista *Pòrtula*, de Pòrtol, per una sèrie de treballs entorn de la cultura popular. El jurat d'aquesta edició estigué format per: Antoni Serra Bauçà (escriptor), Sebastià Verd Crespi (director de RNE a Balears) i Tomàs Bordoy Mora (director de *El Dia 16*), com a secretari actuà Gaspar Sabater Vives (periodista i director del *Dijous*, d'Inca).

Es pot dir que de contents i sorpresos ens va agafar aquest nou premi. Dic contents per una part perquè sempre t'alegra que premiïn un article de la nostra revista i a uns companys que escriuen i exposen les seves opinions desinteressadament, tenint en compte que és una feina poc recompensada i en canvi molt criticada; però això cada vegada ens

anima més a seguir endavant, i major és l'alegria perquè aquest premi ve acompanyat amb una dotació econòmica que els autors han donat a la revista.

Per altra banda ens sorprengué aquest premi perquè és difícil que per tres vegades consecutives ens donin algun premi. Això significa, en primer lloc, que *Mel i Sucre* té bastant més transcendència que la que ens pensam a fora del poble (sobretot en aquesta classe d'articles no únicament de transcendència local com es pot veure en els articles premiats durant els tres darrers anys) i que sovint aquest fet no es té en compte. En segon lloc, ens sorprengué perquè aquest fet demostra que la nostra revista és de les millors quant a qualitat i contingut de tota Mallorca, sobretot si tenim en compte que tots els que la feim no ens hi dedicam sobradament, ni ens hi vivim. Crec que aquest fet denota desgraciadament una falta de professionalitat i de qualitat dins la premsa mallorquina —com també ho és la premsa dels diaris de les nostres illes.

Només cal afegir que aquest nou premi ens encoratja més a continuar fent la tasca començada, ja fa prop de 10 anys, i d'anar millorant dia a dia, malgrat totes les traves, crítiques i obstacles que ens ho dificulten. I ja ens encaminam per aconseguir un nou premi, el quart, per al *Mel i Sucre*.

Gracià Sánchez Font

QUATRE RATES I UN MOIX

Teníem el nostre laboratori entre quatre parets, els nostres mitjans eren limitats. A l'hivern feia fred i a l'estiu calor, però la il·lusió que teníem ens bastava per dur a terme el nostre projecte. Ens trobàvem en moments dificultosos, amb traves, en què els ànims s'enfonsaven, però així i tot la nostra lluita fou profitosa.

Hi havia altra gent interessada en el mateix projecte, per la qual cosa fou necessari crear un clima clandestí, també per evitar les males interpretacions.

I ara amb aquest escrit us volem donar a conèixer tot el nostre treball i fer públic per primera vegada en aquest mitjà de comunicació les nostres conclusions.

Tot va començar baix del campanar un diumenge qualsevol devers la una del migdia. Eren quatre joves, dues al.lotes i dos al.lots que a ca seva ja tenien l'arròs ben estovat, cansats d'esperar-los per dinar, mentre ells volien aprendre a frufuejar... Les al.lotes sabien més o manco de què anava allò, no era la primera vegada que ho feien, però els dos innocentons no sabien de què anaven i cada vegada que aquelles dues anomenaven la misteriosa paraula *Fru-Fru* es miraven mútuament volent endevinar el significat d'aquella expressió. Però deixem-

nos de coverbos..., que això és una altra història.

El que és realment seriós són les hores perdudes, les mirades indiscretes, els moviments incompresos, les alçades de celles, les indecisions, els peus que tornen arrera, les mans que es queden ferms..., amb una paraula: la inseguretad ciutadana.

Perquè pareix mentida que dins un poble tan petit com el nostre hi hagi redols amb tant de brou i altres amb tant d'eixut i llavors encara diuen que no plou. El que hem de fer és no fiar-nos massa de les prediccions del temps patrocinades per "Resdesol" i de rebre sol res!!! perquè aquí ni sol ni aigua i el que no s'entén com abans hem dit, tant de brou i tant d'eixut.

Com dèiem abans, l'altre dia fent voltes pel carrer ens vàrem trobar amb un moix que també feia voltes com nosaltres i, com que era molt ximple, aviat es va fer amic nostre i amb això que ens va començar contar coses que passaven pel seu carrer, coses que ens varen deixar amb els cabells drets. Ens va començar a comptar que un vespre de lluna plena estava ell enfilat damunt les teulades, quiet, fugitiu, amagat a les ombres de les xemeneies i dels niguls passatgers, esperant el pas de qualche rata, poruc que els seus ulls lluents i vidriosos el delatassin. I amb això que tocaren les dues al campanar de l'església, es començaren a sentir unes passes, una xerradissa i uns alens, unes ombres que s'anaven acostant,

unes ombres amb un destí definit, segures, encaminades.

El nostre amic cada vegada tenia els ulls més oberts i les orelles més enfilades, anava aplegant qualque paraula d'aquella xerradissa i així com s'anaven acostant al llarg del carrer en va conèixer dos: eren els nostres innocentons. El moix va començar a ensumar les intencions d'aquella gent i a veure clarament on anaven, però hi havia una paraula que no acabava d'entendre: "Fru-Fru" i la seva curiositat el va empènyer a seguir-los teula a teula, passa a passa, amb el seu caminar majestuós. Ara sí que calia anar amb tota precaució per no ser sorpres i efectivament el moix estava en la certesa, un dels dos innocentons obrí la porta, donà una passa endavant, va adreçar una mirada als altres companys i ... Però deixem-nos de coverbos que això és una altra història.

El que és realment seriós són les campanyes publicitàries, aquesta nostra societat de consum, les modes boges, els cercles viciosos, les manipulacions de valors, la comandera, les competències, les travetes, les mentides, amb una paraula la nostra gàbia, amb una paraula la nostra presó, amb una paraula les nostres cadenes, amb una paraula el nostre món!!!

Malgrat tot estaven tots dos contemplant la lluna, en una d'aquelles nits estiuenques i mentre ella amb una mà jugava amb el tassó del *Fru-Fru*, ell li anava recitant aquelles paraules de "Vós, que amb lo

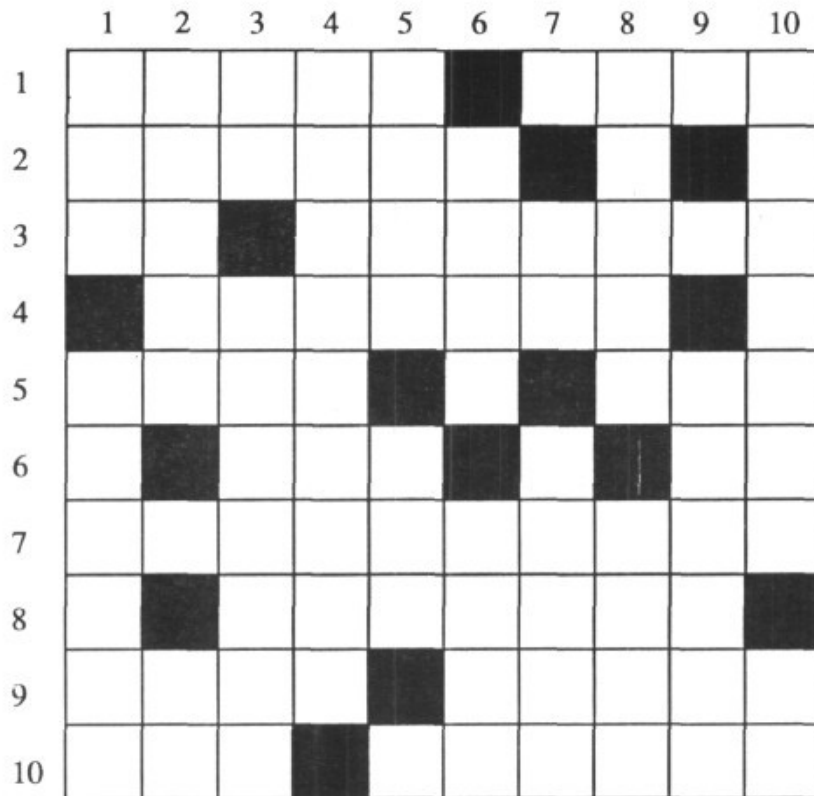
mirar matau..." que ella estava cansada de sentir, no només de boca seva. Però es miraven i reien, i llavors ell insistia "Estel de llum esquisida..." i ella es posava pensativa, quantes vegades hauria repetit aquells versos? quants d'estels hi hauria dins el seu univers? i no s'acabava de fiar mai del tot fins que li demanava si de veres l'estimava, mentre ell quasi no tenia temps de contestar..., és clar que l'estimava, però li sabia greu haver de deixar els seus mals costums.

Per acabar i perquè vegeu que aquest informe es fonamenta amb el nostre seriós i profund estudi, ara conegut per tots vosaltres, cal dir-vos que per elaborar-lo, abans es féu necessària una encertada documentació. Seria molt extens fer una relació de la bibliografia emprada, així mateix us transcrivim un fragment d'un text que caigué per casualitat a les nostres mans, és el següent: "*Hacher les herbes, l'ail et le piment, réduire le tout pratiquement en poussière, et mettre de côté. Because... le parfum est mon meilleur complice, il me suit partout.*"

Dedicam exclusivament el nostre treball al senyor anònim, agraïnt la seva bona col.laboració i ajut que desinteressament ens ha aportat, com també volem reconèixer el mèrit de la seva labor que dedica al cultiu del cirerer.

I qui no ho vulgui creure..., anirà a l'infern!

M. Teresa Munar
Joana Karmany

HORIZONTALS: 1.- Estació de l'any. Tluco, tatrapa coll. 2.- Període que compren cinc anys. Consonant. Vocal. 3.- Nota. Poses una cosa dins una altra. 4.- Dia dos d'enguany n'inauguraren un concessionari al nostre poble. Vocal. 5.- Complex d'instal·lacions destinades a l'acompliment de determinades missions científiques, militars, ... Consonant. Societat agrícola amb personalitat jurídica, que permet als seus associats transformar i comercialitzar els seus productes. 6.- Vocal. Sesoc setrec ref ne assertsed, tatilibah. Vocal. Nom de la lletra "T". S'encamina cap aquí. 7.- Termini concedit per a pagar una obligació qua ja ha vençut. 8.- Consonant. Drets, en posició vertical, especialment certs membres del cos. 9.- Decideixi entre diferents camins a seguir. Manadet de flors per a adornar i embellir. 10.- Planta de flor única, vermella. Allà on s'hi guarda la menjua.

VERTICALS: 1.- Pronom personal. Travat, aturat (mentalment). 2.- Ho feim en fer una feina feixuga, en tenir molta calor, febre, nervis, ... El pinar n'està plè. 3.- Turisme sport. Que tenen poca amplada. 4.- Camí a seguir. 5.- Tots els qui pogueren i volgueren la visitaren el passat quinze de juny. Askatasuna ta Esuskadi. Consonant. Idem Id. 6.- Unitats de moneda comunitària (CEE). D'un color terrós. 7.- Vocal accentuada. Doble consonant. Agipse'l ed arg le àrairt. 8.- Forats. Al revés, si afegim "J" davant i "NI" darrera, podrem llegir el nom d'un personatge que després de mort va ser despul·lat en públic i arrossegat per terra pels seus incondicionals, per tal d'aconseguir un tros de la seva vestimenta. 9.- Vocal. Idem Id. Acostumes, habitues. 10.- Flors petites d'una planta arbustiva de la família de les rosàcies. Tot terreny.

Joan Sastre Joan

AGENDA - AGOST

Natalicis

Defuncions

Jerònia Jaume Antich (11-07-24 / 17-07-89)
Francesca Ginard Barceló (27-04-1897 / 25-07-89)

Noces

Apotecaries de Guàrdia

Agost (Diumenges)
Dia 6: Vilafranca
Dia 13: Petra
Dia 20: Sant Joan
Dia 27: Vilafranca

Benzineres

De dia i de nit:
Viñas (Manacor, crta. d'Artà)
Febrer (Manacor, crta. de Felanitx)
Diumenges:
Viñas (Manacor, crta. d'Artà)
Febrer (Manacor, crta. de Felanitx)
Marratxí (Inca, crta. de Palma)
Estelrich (Can Picafort, crta. d'Artà)
El Molinar (Palma, Ramonell Boix)
Prohema (Campos)

Festivitats del mes

Dia 5: Sant Llorenç
Dia 10: L'Assumpció
Dia 15: Sant Magí
Dia 19: Sant Bernat
Dia 20: Santa Rosa
Dia 24: Sant Bartomeu
Dia 25: Sant Lluís
Dia 29: Degollació de Sant Joan
Dia 31: Sant Ramon Nonat

Esdeveniments del mes

Valldemossa: Festival Frederic Chopin (tots els diumenges)
Palma: Torneig de futbol Ciutat de Palma (dies, 10, 11 i 12)
Cura: Festival de Música Clàssica (dies 5 i 12)
Sineu: Fira (dia 20)
Felanitx: Fira de Sant Agustí (dia 28)
Montuïri: Festes de Sant Bartomeu (dia 24)
Sant Joan: Festes Patronals (dies 26, 27, 28 i 29)

Signes del Zodíac

Àries: Collonut en tot.
Taure: Serà l'objectiu sentimental d'algú.
Bessons: Salut delicada, no t'acabes de centrar.
Cranc: Oblida't de tot, assolella't i res pus.
Lleó: Emocions fortes, dossifica't, sinó anirà malament.
Verge: Algú et vigila, ves amb compte.

Balança: Ho tendràs difícil, t'empenyaran molt.

Escorpi: La sort t'acompanyarà i concixeràs algú interessant.

Sagitari: Estaràs desequilibrat.

Capricorni: Tu sí que estàs fotut, escolta els consells que et donin.

Aquari: Regular tirant avall.

Peixos: Per tot hi ha problemes i maldecaps, allunya-te'n.

Telefons d'interès

Bombers: 55 00 80
Metge: 56 03 64 / 28 13 13 (Busca 1179)
Centre Sanitari: 52 63 11
ATS: 52 60 61
Ambulància Montuïri: 64 61 86
GESA: 55 41 11
Ajuntament: 52 60 03
Apotecaria: 52 62 52
Consell Insular: 72 15 05
Govern Balear: 46 34 50
Centre Meteorològic: 26 46 10
Guardia Civil: 56 00 27
OCB: 72 32 99
SIAC: 900-321 321

El Temps

<i>Pluviometria:</i>	<i>G. Company</i>	<i>J. Roig</i>
Juny:	26'6	26
Juliol:	13'7	8
Dia 6:	0'8	-
Dia 9:	1'4	-
Dia 12:	11'5	8

La Lluna

Nova de dia 2 a dia 9.
Creixent de dia 10 a dia 17.
Plena de dia 18 a dia 23.
Minvant de dia 24 a dia 31.

Previsió del Temps

La temperatura serà alta durant tot el mes, però sufocant a finals de mes. Temps totalment sec.

Els AMICS D'EN MACIÀ MANERA ens han fet arribar la nota següent:

El grup d'AMICS D'EN MACIÀ MANERA hem acordat la necessitat d'obrir un compte corrent per sufragar les necessitats que pugui tenir durant el temps de privació de llibertat i les despeses per aconseguir una digna i justa defensa que el permeti tornar a estar entre nosaltres.

Esperam la teva col·laboració que pots fer efectiva a la **Caixa de Pensions, Agència COLON-CORT núm. 0011-2, c/c: 15281-09**

